

IN MEMORIAM



Dr. Mladen Matijašević
(28.1.1936. - 17.4.1994.)

Neumitna i prerana smrt još jednom nas je iznenadila i potresla. Gotovo da čovjek ne može vjerovati i prihvatiti saznanje da među nama nema više dr. Mladena Matijaševića, znanstvenika i stručnjaka, a nadasve iskrenog prijatelja i kolege kakav se u životu rijetko može sresti. Bio je čovjek široke kulture, uvijek pun topline i spreman da pomogne drugome.

Ostavio nas je prerano tako da je teško zamisliti da ga više nema među nama, jer se od gotovo svih nas danas zaposlenih u Institutu nitko ne sjeća Instituta bez dr. Matijaševića. U našem kolektivu u sklopu ili izvan Agronomskog fakulteta proveo je više od tri decenije, najprije kao student, zatim asistent, selekcioner i viši znanstveni suradnik.

Ostavio nas je prerano na početku šestog decenija života u dobi pune zrelosti, koja se u životu znanstvenog radnika smatra najproduktivnijom. Nemilosrdna smrt otrgla je vrijednog i uspješnog stručnjaka kada je još mnogo mogao dati svom kolektivu, široj poljoprivrednoj javnosti, a posebno svojoj porodici. No o čovjeku osim osjećaja govore i djela.

Plemenito srce našeg voljenog Mladena prestalo je kucati u času kada su njegove omiljene pšenične parcele u punom sjaju i pune života. One ostaju svjedočiti o životnom putu dr. Mladena Matijaševića, koji je bio pun neumornog rada, odricanja, stvaralaštva i stalnog uspona.

Dr. Mladen Matijašević, viši znanstveni suradnik, rođen je 28.1.1936. u Vašarovićima, kraj Ljubuškog u Hercegovini. Osnovnu školu pohađao je u rodnom mjestu, nižu gimnaziju u Ljubuškom, a srednju poljoprivrednu školu u Čapljini. Radi kao poljoprivredni tehničar u Z. Z. u Ljubuškom a zatim na PD "Đuro Strugar" u Kuli. Agronomski fakultet u Zagrebu upisao je 1960., a diplomirao 1965. godine. Nakon toga se zapošljava u Institutu za oplemenjivanje i proizvodnju bilja gdje se uključuje u rad na oplemenjivanju pšenice. Sudjeluje kao istraživač na znanstvenoj

temi: "Poboljšanje priroda i kvalitete ozime pšenice", čiji je voditelj prof. Marija Kump. Stupanj magistra znanosti postigao je 1971. godine obranivši radnju pod naslovom:

"Genetska varijabilnost u sestrinskim linijama iz genusa hibrida (Tr. aestivum ssp. vulgare x S. cereale) x Mara".

Znanstveni stupanj doktora iz područja biotehničkih znanosti stekao je 1980. godine, obranivši radnju pod naslovom:

"Heritabilitet sedimentacione vrijednosti nekih genotipova ozime pšenice (Tr. aestivum ssp. vulgare) i primjena u programu oplemenjivanja".

Od 1980. do 1992. g. dr. Matijašević je predstojnik Zavoda za strna žita, a smrt ga je zatekla kao nosioca projekta: "Stvaranje visokorodnih sorata ozime pšenice". Rad na oplemenjivanju pšenice prije svega je usmjeren na stvaranje genotipova koji uz visok prinos i neka druga agronomski važna svojstva posjeduju i genetsku osnovu za dobru kvalitetu zrna i brašna. Iz navedenog programa Komisija Republike Hrvatske priznala je 30.6.1994. godine slijedeće selekcije: ZG 499/89 i ZG 590/89. Osim toga dr. Matijašević je koautor 17 sorata ozime pšenice. Devet sorata je priznala bivša Savezna komisija, jedna je priznata od bivše komisije i u Mađarskoj, jedna samo u Mađarskoj i sedam u Hrvatskoj.

Radi se o slijedećim selekcijama: Marija (1988), Irena (1988), Adriana (1988), Dijana (1988), Korona (1988), Marina (1989), Alena (1990), Helijana (1990), Davorka (1991), Melita (1991), Tina (1993), Darka (1993), Rina (1993), Sandra (1993), Olga (1993), Sutla (1993) i Rugvica (1993).

Koautor je pri stvaranju i dviju sorti proljetne zobi: Baranja (1993) i Istra (1993), rajoniziranih od Komisije za priznavanje, odobravanje i zaštitu sorti Republike Hrvatske.

U procesu priznavanja u zemlji i inozemstvu, nalazi se 11 novih linija ozime pšenice proizašlih iz programa kojeg je vodio dr. Matijašević. U komisiji Republike Hrvatske uključene su slijedeće selekcije: ZG-569/89 (III), ZG-577/91, ZG-589/91, ZG-638/91 (II), ZG-568/92, ZG-659/92, ZG-733/92, ZG-760/92, ZG-18/91 (I). Linija ZG-589/91 također se ispituje u Mađarskoj i Sloveniji.

Novopriznate sorte uzgajaju se na gotovo svim žitorodnim područjima naše zemlje, kao i u susjednim državama Sloveniji i Mađarskoj. Postignuti rezultati u oplemenjivanju strnih žitarica su rezultat znanstvenog pristupa u svim fazama stvaranja novih sorata, ispitivanja linija u poljskim pokusima i uključivanja u široku proizvodnju.

Sudjelovao je na brojnim znanstveno-stručnim skupovima (kongresima, simpozijima) u zemlji i inozemstvu.

Dr. Mladen Matijašević održao je niz referata na znanstvenim skupovima u zemlji (5), inozemstvu (2), zatim stručnim skupovima (6). Njegov znanstveni i stručni opus vrlo je opsežan o čemu svjedoče mnogi objavljeni radovi.

Uz svoj magistarski rad i doktorsku disertaciju ukupno je objavio kao autor ili koautor 13 znanstvenih i 7 stručnih radova. Pored toga je održao više predavanja proizvođačima pšenice u zemlji i inozemstvu o mogućnostima postizanja visokih

prinosa i kvalitete sa ozimim sortama pšenice kreacijama Instituta za oplemenjivanje i proizvodnju bilja.

Surađivao je u izradi skripta "Poljski pokusi", koja su bila od velike koristi mnogim stručnjacima iz poljoprivredne službe, a posebno magistrantima i doktorantima kod postavljanja te metodike izvođenja eksperimenata.

Dr. Mladen Matijašević bio je aktivno uključen u suradnju sa srodnim znanstvenim odnosno sjemenarskim institucijama, kombinatima i poljoprivrednim stanicama u zemlji i inozemstvu:

- Poljoprivredni institut Osijek,
- Institut za sjemenarstvo i proizvodnju sjemena "Obrascov čiflik", Russe, Bugarska,
- Institut za pšenicu i suncokret "General Toševo", Bugarska,
- "Slovosivo", Praga, Češka,
- Institut za uzgoj i istraživanje žitarica, Szeged, Mađarska,
- Sistemi za kooperaciju, KITE-Nadyovar, KSZE-Szekszard, GITR- Szolnok,
- Poljoprivredno istraživački institut, Martonvasar,
- Onder Tohumculuk Ataturk, Tekirdak, 59030, Turska,
- Ukrajinski naučno-istraživački institut, V. I. Jurjeva, Harkov,
- Moldavski NPO "Selekcija" Beljci,
- Krasnodarski naučno-istraživački poljoprivredni institut, P. P. Lukjanjenko, Krasnodar, Rusija.
- Selekcijско-genetski institut, Odesa, Ukrajina.

BIBLIOGRAFIJA RADOVA M. MATIJAŠEVIĆA

1. M. Matijašević, 1971. Genetička varijabilnost u sestrinskim linijama iz genus hibrida (Tr. aestivum ssp. vulgare x S. coreale) x Mara. Magistarski rad
2. M. Matijašević, 1980. Heritabilitet sedimentacione vrijednosti nekih genotipova ozime pšenice (Tr. aestivum ssp. vulgare) i primjena u programu oplemenjivanja. Doktorska disertacija.

Objavljeni znanstveni radovi:

1. M. Kump, Đ. Vasilj, M. Matijašević, 1976. Nasljeđivanje količine klorofila u hibridu kukuruza R5 x L81 (Z. M. rostrata x Z. M. indurata). I kongres genetičara Jugoslavije, Dubrovnik.
2. M. Kump, M. Matijašević, Đ. Vasilj, 1977. Sadržaj klorofila i karotinoida u listu linija kukuruza (Z. mays L.,) i njihovim F1 generacijama. Poljoprivredno znanstvena smotra 45 (55).
3. M. Kump, Đ. Vasilj, M. Matijašević, 1978. Nasljeđivanje težine zrna u ozime pšenice Triticum aestivum L. Poljoprivredno znanstvena smotra 45 (55).
4. M. Matijašević, R. Mlinar, 1984. Adaptabilnost domaćeg sortimenta pšenice u agroekološkim uvjetima Hrvatske. Poljoprivredne aktualnosti, 201(1-2):287-293.

5. M. Matijašević, J. Gotlin, R. Mlinar, 1985. Problematika tehnologije proizvodnje i mogućnosti za daljnje povećanje prinosa pšenice. Poljoprivredne aktualnosti, 23 (3-4), 345-375.

6. M. Matijašević, 1986. A buza nemesitese a Zagrebi intezieteri. Gabonmag, Szeged, 107-111.

7. M. Matijašević, R. Mlinar, P. Javor, 1988. Osobine novopriznatih ZG sorata ozime pšenice. Agronomski glasnik 50(2-3):41-55.

8. M. Matijašević, R. Mlinar, 1989. Marija - nova visokorodna i kvalitetna sorta ozime pšenice, Semenarstvo, 6(5):131-140.

9. R. Mlinar, M. Matijašević, 1989. Gospodarska svojstva nekih sorata ozime pšenice u usporedbi s domaćim. Agronomski glasnik, 6:3-9.

10. R. Mlinar, M. Matijašević, 1990. Biološke i gospodarske vrijednosti nekih domaćih i stranih selekcija proljetne zobi. Poljoprivredne aktualnosti, 37(3-4):483-491.

11. M. Bede, M. Matijašević, 1983. Sortiment ozime pšenice i mogućnost povećanja prinosa i kvalitete. Agronomski glasnik, 45(5-6):505-511.

12. S. Tomasović, V. Vlahović, M. Matijašević, 1989. Wheat Breeding for Resistance to Fusarium Diseases, especially to Fusarium graminearum Schw. Wheat Information Service, Japan, 69:13-17.

13. S. Tomasović, V. Vlahović, M. Matijašević, B. Sesar, 1991. Oplemenjivanje pšenice na otpornost prema fuzariozama klasa (palež klasa). Sjemenarstvo, 8(2):67-76.

Boravio je na kraćim studijskim putovanjima u Mađarskoj, Bugarskoj, Grčkoj, Turskoj, Italiji, Rusiji i Kanadi, a bio je i na odgovornim dužnostima u asocijacijama za unapređenje proizvodnje i sjemenarstva pšenice.

Nosio je u sebi sve karakteristike ljudi kraja iz kojega je ponikao - poštenje, skromnost i veliku ljubav prema svojoj zemlji.

Njegovom smrću Institut - Zagreb izgubio je vrlo zaslužnog znanstvenog radnika i organizatora, a njegova obitelj brižnog supruga i oca, tako da će uvijek ostati u našim mislima i uspomenama.

Mr. Rade Mlinar